

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Luceferi noi

(+) Biserica Domnului e vistiernica darului. Și darul acesta nici când n'a fost în deșert. Roadele lui: sfinții, au fost în toată vremea lumii lucitoare tuturor în întunecul vieții, și dovezi ale adevărului vestit de apostol, că: Toate sunt cu puțință creștinului, întru Hristos. Chiar și ridicarea la celea mai înalte culmi ale spiritualității pe cât de pure, pe atât de vii și productive. Ori de ce condiție socială ar fi credinciosul de bine, și ori în ce veac ar trăi.

Anul Sfânt încă în curs a fost indeosebi bogat în revelații de străluciri de această natură; după cum s'a relatat la timp și în coloanele acestei gazete. Și rândurile ce urmează fac același serviciu de cronică a minunilor harului ce a rodit din belșug. Pe noua tovarășe a Sfințelor Bernadeta Soubirous și Ioana A. Touret — canonizate în acest an, — pe fer. Maria Margareta Redi († 1770) al cărei Decret „del Tuto” pentru fi trecută în Albul Sfinților a fost cetit în 18 Februarie c. în prezența Sf. Părinte, o pomenim numai cu numele, locul neîngăduindu-ne mai mult. În schimb insistăm ceva mai mult, deși tot numai în fugă, asupra altor trei declarații vrednice aleși pentru cinstea altarelor.

Formele de rigoare pentru aceste declarații au făcut în 24 Februarie c., în Vatican, cu astul obișnuit. Cei trei eroi ai virtuții sunt: fer. Iosif B. Cottolengo, întemeietorul miracolului în permanență, care este „Piccola Casa della Divina Provvidenza” din Torino; fer. Conrad de Parzbam, fratele laic, capucin, și venerabilul Antoniu M. Claret, episcopul spaniol, misionar în îndepărtata Cuba. Se unesc toți trei în iubirea față de Dumnezeu și față de deaproapele, duse până la eroism. Fratele Capucin măcinându-se în slujba tuturor, ca portar la mănăstirea din Allötting, vreme de patruzeci și doi de ani, iar ceilalți doi ca slujitori ai altarelor și ispravnici ai tinerilor Domnului, mai îngrijindu-se, zi și noapte, și de binele trupesc al nevoișilor de tot felul. Asta fer. Cottolengo († 1842) o face printră săracii și năpăstuiții de tot felul de boale din Torino, iar ven. A. M. Claret († 1870) în vasta sa eparhie de Santiago.

Ce minunate romane de sfântă senzație viața acestor trei luceferi de pe cerul Bisericii! Mai ales a acestuia din urmă. Fiu de țesător din Sallent (eparhia Vich, provincia Barcelona), urmează și el o vreme meseria tatălui său. Primejdiile vieții de fabrică din oraș mare îl înșoară. După niște exerciții spirituale bine făcute, se apucă de studiul limbii latine. Școala, biserica și biblioteca, acestea-i erau locurile preferite. Merge la Roma, unde vrea să se facă jezuit. P. Roothan, generalul acestora, îl sfătuie să rămână preot de mir. Colindă Spania, ca misionar, umblând din sat în sat și din cătun în cătun, pe jos, îmbrăcat pe sărăcie, hrănindu-se slab și dormind foarte puțin. Cincisprezecă luni face aceeași apostolie în insulele Canare. În 1850 e numit episcop în Santiago din Cuba. Rămâne în această slujbă vechiul muncitor neobosit în via Domnului: predică pe Isus cel Răstignit cu vorba, fapta și pcana. Are peste o sută de broșuri de apologetică, morală, ascetică, oratorie, artă, știință și — agricultură. Împărțește gratis peste 200.000 exemplare. Înființează o Librărie Religioasă dintre cele mai bine asortate. Și tot el întemeiază și Congregația Misionarilor Neprihăniți Inimi a Mariei care astăzi, la 63 de ani dela moartea lui, numără 200 de case în 13 provincii, cu total de cam 3000 de membri activi în învățământ, pe lângă scrisul și în diferite opere sociale.

Neolatini ortodocși?

Adevărul nu se poate schimba nici chiar de dragul pravoslaviei!

(ic). În ciclul de conferințe organizat de Consiliul bisericesc superior la fundația Dales din București, a ținut o conferință și d. Sextil Pușcariu, care, pe lângă calitatea de profesor universitar și membru al Academiei Române mai are, de câțva timp, și pe aceea de Președinte al Frăției Ortodoxe Române (F. O. R.).

„Apostolul”, curierul arhiepiscopiei ortodoxe române din București, în numărul dela 1—15 Februarie a. c., aduce un mic rezumat al acestei conferințe. În acest rezumat se spune că „e superficială și eronată afirmațiunea unora că o trecere la catolicism ne-ar fi fost mai prielnică”. Se vede că celce a făcut acest rezumat n'a cunoscut nici exclamația lui Șincai, făcută la anul 870 al Cronicel sale în legătură cu trecerea Bulgarilor și, odată cu el, a Românilor, de sub ascultarea Romei la aceea a Țărlgradului: „Barăm de nu s'ar fi întâmplat aceasta”. Este străină și constatarea mai recentă a cercetătorului originilor noastre, Dimitrie Onciul, care încă a spus la fel: „Așa ne-a fost fatalul destin al istoriei”. Dar e surprinzător că sunt ignorate până și constatările făcute de însuși conferențiarul invitat de Dumnealor, și lucrările sale de știință. Acesta, anume, arată în introducerea *Istoriei literaturii române*, epoca veche, că toate artele au găsit în biserica Romei patroana și sprijinitorii lor cea mai iscusită.

Mai găsim, în acest rezumat, și alte nepotriviri: „Părerea că unirea unei părți a Românilor ardeleni a promovat cultura noastră și orientarea spre romanizare este greșită, căci această unire nu s'a făcut cu Roma, ci cu Viena, iar Blajul, un orașel provincial, cu orienturi limitate, n'a putut deveni un răspânditor de lumină”.

Dacă pentru constatarea precedentă avem nedumeriri că autorul rezumatului n'a înțeles, sau n'a redat fidel ideile conferențiarului, pentru citatul din urmă această nedumerire dispăre. Întâmplător ne cade în mână biblioteca asociației mlrenilor Frăția Ortodoxă Română (Nr. 4): Misiunea istorică a ortodoxiei române, conferința dela 14 Mai 1933 a D-lui profesor Sextil Pușcariu. În această conferință, autorul combate teoria că o trecere la catolicism ne-ar fi integrat cu sute de ani mai de vreme în familia popoarelor romanice. D-sa zice: „Această reîntegrare în familia popoarelor ro-

manice n'a făcut-o Blajul greco-catolic, ci Iașiul și Bucureștii ortodocși. Pentru Românii ardeleni trecuți la unire, drumul spre Roma ducea prin Viena” (p. 9—10).

Dacă prin reîntegrare în familia popoarelor romanice D-sa înțelege cea dintâi mențiune despre originea noastră romană, atunci firește nu Blajul a făcut aceasta reîntegrare, ci vechii cronicari ai Moldovei cari spuneau că dela Râm ne tragem, și cu ale lor cuvinte ne este graul amestecat. Dacă, însă, prin reîntegrare înțelegem însăși „minunea resurrecțiunii poporului Român” și imprimarea direcției în care avea să se desvolte spiritul nostru public în tot cursul deceniilor următoare, atunci autorii acestei minuni sunt, precum spune chiar Dl Sextil Pușcariu în *Istoria literaturii amintită mai înainte* (pag. 2.): Petru Maior, Gheorghe Șincai, Samuil Căin și tovarășii lor. — Dar poate aceasta este o simplă diversiune; de aceea nu trebuie să-i dăm prea mare importanță.

În aceeași conferință, însă, dela 14 Mai 1933, Dl S. Pușcariu spune textual: „Numai cel ce nu cunoaște literatura noastră veche, dezvoltată într-o atât de organică legătură cu biserica ortodoxă, numai celce n'a admirat minunatele opere de artă născute în incintele mănăstirilor, poate vorbi de obscurantismul ortodox și pretinsa lui influență nefastă asupra dezvoltării noastre culturale”. (Pag. 13).

El bine. Cel care spune diametral opusul constatării precedente este însuși Dl S. Pușcariu. D-sa în a sa *Istorie a literaturii române*, epoca veche, pag. 2. spune: „De câteori, în epoca aceasta, putem constata o mișcare, sau măcar un început de mișcare cu urmări importante pentru dezvoltarea literaturii noastre în direcția națională, fie că avem a face cu întâiele traduceri sau cu cele dintâi tipărituri românești, fie că vedem înflorind istoriografia noastră națională, totdeauna descoperim la temelie ei o influență apuseană. Și tot unei influențe din apus se datorește renașterea cu care se începe și pentru literatura noastră epoca nouă”.

Ceva mai departe (pag. 14 a acestei istorii literare), D-sa constată: „Într-o vreme când orice mișcare culturală se reflecta prin bisericească, ortodoxismul nostru a fost evenimentul cu cele mai grave urmări pentru dezvoltarea noastră culturală, căci el ne-a legat pentru veacuri întregi cu cultura orientului, formând un zid despărțitor față de catolicismul vecinilor noștri din Vest și din Nord”. La aceste cuvinte păstrate aldoma și în ediția a doua a operei sale, tipărită în editura Krafft și Drotleff, 1930, D-sa mai avuse în ediția primă, tipărită de Astra la 1920, pag. 13, cu privire la catolicism și următoarea mențiune justă: „care

Oreștinătatea întreagă are noi luceferi de admirat, iar profeția, indeosebi, noi ideale de urmat. Mărit să fie Domnul, dela care vine toată sfințenia, acum, și în veci de veci! Și binecuvântată Biserica noastră, la a cărei sân cresc, înflouresc și rodesc aceste preaminate capodopere ale Spiritului.

ne-ar fi putut transmite cultura apuseană*. Suprimarea acestor expresiuni nu alterează însă fondul constatării făcute de D-sa în paginile precedente.

În fața acestor două enunțuri contradictorii, întrebăm: Când spune Dl Sextil Pușcariu adevărul: în conferința dela F. O. R., sau în studiul său asupra literaturii noastre vechi?

D-sa mai afirmă că „românismul și ortodoxia sunt indisolubil legate între sine” și că nota noastră originală între popoarele lumii este aceea de „neolatini-ortodocși”.

Se poate să restrângem ideea de Român la sfera redusă de ortodocși? Se poate să eliminăm din cuprinsul românismului pe cei de altă confesiune religioasă, cum sunt nu numai Românii uniți, recunoscuți drept confesiune națională, prin art. 22 din Constituție, ci și pe Evreii, pe romano-catolicii moldoveni, ori chiar pe concetățenii musulmani, cari, se știe, ce bine învață românește și cât de loiali sunt către Statul nostru? Nu e suficient să afirmăm că Românii sunt popor neolatin, puternic influențat de Slavi? Este ortodoxia numai decât o notă esențială a românismului, așa încât ortodocșii, și numai ortodocșii, să fie considerați Români, iar toți ceilalți, indiferent de patriotismul lor, să fie socotiți pur și simplu străini? Chiar dacă legăm noțiunea de Român de cea de creștin-oriental, de ce trebuie să înțelegem numai decât prin orientalismul nostru ortodoxia, adică izolare în cele religioase de comunitatea altor popoare creștine, mai ales de aceea a fraților neolatini? Latinitate nu înseamnă oare, după cuvântul unui distins publicist al nostru, Dl Nichifor Crainic, catolicitate? Și oare a împiedecat catolicismul pe corifeii școlii ardeleni Micu, Șincai, Maior să săvârșească minunea renașterii poporului nostru, sau aceeaș convingere religioasă pe Timoteiu Cipariu să devină părintele filologiei române și să-și înscrie numele cu litere neperitoare în analele atâtor așezăminte naționale ca Astra și Academia Română? Și a împiedecat oare credința Romei pe Andrei Mureșanu să ne dea puternicul său „Răsănet” și pe Gheorghe Coșbuc, fiu de preot unit, fălmăcitor, la dorința tatălui său,

a Trilogiei lui Dante în românește, să creieze atâtea capodopere poetice?

Iată câteva întrebări la care ar trebui să mediteze și să răspundă conferențiarul F. O. R.-ului, înainte de a ne decreta pe noi Români, neolatini-ortodocși.

Dispoziție norocoasă, și o inițiativă cu rost. Amândouă la Clujul Preasf. Iuliu. Cea dintâi privește ajutorul momentan pentru cazul de deces al vre-unui preot. S'a decretat modalitatea:

Administrația Centrală Capitulară solvește, la ordinul Consistorului, de fiecare caz, îndată după anunțarea oficială a morții preotului în funcțiune, la mâna moștenitorilor în drept, suma de Lei patruzeci de mii. Aceeaș Administrație va reține, apoi, întru acoperirea acestel sume, din proximalul salariu al fiecărui preot în funcțiune, câte o sută de Lei.

Inițiativa la care ne gândim e de ordin obștesc-duhovnicesc: În fiecare Miercuri și Vineri din Paresemi, în biserica schimbării la față, *liturgia înainte sfințitelor se va sluji la 6 seara.* Asta pentruca să poată asista la această preafrumoasă slujbă și să se poată cumineca toți aceia cari altfel, dintr'un motiv sau altul, ar fi împledecați înainte de masă. — De sine înțeles că împărtășirii li premerge ajutorul reglementar, în toată deplinătatea lui. Se face cu această „revenire la vechea rânduială”, care pentru concepțiile noastre de astăzi este o adevărată înnoire, o experiență. După roade se va judeca dacă e bine să rămână ori nu.

Pentru frații din risipire. Încrestăm nume noi și sume noi, în catastrofa daniilor marimonioase pentru satisfacerea necesităților religioase a fraților de credință împrăștiati prin diferite centre din Vechiul Regat. Seria o începem cu d. Ștefan Suciu, director, Baia-Mare, care a dăruit în scopul numit 5000 Lei. Celelalte danii generoase se orînduie apoi precum urmează:

D. Alexandru Todor, pensionar, în Vaidacuta, dăruiește 2000 Lei; Reuniunea Femeilor Române Unite din Aiud: 1500 Lei. — Donații de câte 1000 Lei fac dd.: Gen. Dănilă Papp,

Cluj; Victor Popp, cons. la Curtea de Casaș, București; Gheorghe Moldovan, contr. Mercurea Nirajului; Teodor Florea, prof. Oradea; Ion Galea, primpretor, Huedin, Ing. sile Lazar, Cluj. — Lei 600: pâr. prepozit Dr. Domide din Cluj. — Câte 500 Lei dd.: Ioan Pantea, adv. Târgu-Mureș; Dr. V. Petre, adv. Mociu; Dr. Leon Scridon, senator preb. Blstrița; Cornel Chișlu, primpretor, Săcuie; Dr. Aurel Radu, medic, Aiud; Dr. Ion Săndu, adv. Tg. Mureș; Ștefan Togănel, propriet. Grebeniș; Dr. Gh. Păcurariu, prim-medic spital, Sibiu; Cav. Virgil L. Corcheș, Câmp. Dr. T. Gruța, medic, Aiud; Reuniunea Mariană din Dicioșanmărtin și doamna Maria Popp, Sibiu. — Au contribuit cu alte sume d. Mihail Hurdacaciu, prof, Cluj, Lei 300; Ioan Lazar, dir. P. T. T., Turda, Lei 200; Dr. Ioan Oiegaș, adv. Baia Mare și d. Nicol. Opris, dir. Cluj.

Departate de a se opri aici, suntem siguri că acest curent de ajutorare a unei cauze mari și sfinte, va continua și va crește, spre mărirea lui Dumnezeu și mântuirea atâtor suflete primejduite.

Precursorii lui Antihrist

În fața universalismului creștin — în mod special catolic, — încercăm să se ridice azi o antiteză, universalismul masonic, care se bazează pe ideea unei vieți viitoare și propune un ideal de viață restrâns la fericirea pur materială. În fața idealului creștin, care este idealul fraternității prin dragoste și pace, ridică azi hidra ascunsă în profunzimile marelor masonice, ca să distrugă Biserica și civilizația creștină.

Mijloacele de luptă ale acestor două versuri ireductibile: Biserica și Masoneria, sunt cu totul opuse. Cea dintâi lucrează deschis sub ochii publicului, arătându-și cât se poate mai la lumină învățătura și faptele; cea de-a doua, din contră, lucrează din umbră, ascunsă având bine de grijă să nu transpire nimic din cele ce se pun la cale din hrubele lor nocturne.

Sectă ocultă politico-religioasă, Fran-

Foiața „Unirii”

Frământări în jurul alegerii

și numirii de episcop din 1764

de prof. Traian Popa

La 9 Martie 1764 se stânge în Baia Mare, postelnicul și evlaviosul vlădică, Petru Pavel Aron, ctitorul școlilor din Blaj. În fața osemintelor sale reci, se potolește sufletul revoltat al neastâmpăratului dascăl și călugăr din mănăstirea sf. Terimi, Grigorie Maior, care la 1756 tuna și fulgera împotriva episcopului Aron, și pleacă însuși la Baia Mare și aduce trupul neînsuflețit al cucernicului vlădică, care este îngropat, la 18 Martie 1764, în biserica episcopescă din Blaj.

Moartea episcopului este adusă la cunoștința guvernatorului Bucov, la 26 Martie 1764, de Atanasie Rednic, vicarul general și Avram Pop din Dala, notarul clerului, rugându-l să intervină la Curtea din Viena ca în vremurile acestea turburi, când biserica unită este amenințată de dușmani interni și externi, să încuviințeze cât mai lute alegerea noului episcop. Guvernatorul face intervenția cuvenită pe lângă împărăteasa Maria Terezia, la 7 Aprilie 1764, stăruiind ca dânsa să dea voie Românilor uniți din Ardeal să-și convoace sinodul general

pentru alegerea unui nou episcop, guvernul fiind reprezentat, la acest sinod, prin delegații: Ignățiu Bornemisa, Gavril Haller și Francisc Boer de Berivoiu Mare.

În acest sens intervine, la 11 Aprilie, 1764, și arhiepiscopul de Strigoni, Barkoczy, rugând pe împărăteasă să-și dea înalta aprobare ca clerul român unit, potrivit vechiului obicei și a diplomei împărătești din 1701, să-și aleagă 3 persoane potrivite și destoinice și să le propună Curții din Viena, care urmează să numească pe noul episcop.

Prin decretul său din 14 Martie 1764, împărăteasa încuviințează convocarea sinodului general și alegerea noului episcop, observându-se obiceiurile și legile în vigoare¹⁾.

Călugării din Blaj, simțind că vicarul general, Atanasie Rednic, lucrează pe toate căile să ajungă dânsul episcop și că, în calitate de vicar general, nu conduce dieceza cu imparțialitatea cuvenită, încearcă să-l înlăture din această demnitate și să aleagă un vicar desinteresat. „Ci Atanasie s'a împotrivit zicând că el este pus de episcop și vicariu și econom mare și așa (călugării) nimica nu isprăviră. Toate acestea le-a scris Atanasie arhiepiscopului de Strigoni, Barkoczy, de carele în vicărășie fu întărit²⁾”.

¹⁾ Arh. stat. din Budapesta Nr. 232—1764.

²⁾ Cipariu: Acte și fragm. pg. 113.

La sărbătoarea Rusaliilor, se întrunește la Blaj sinodul bisericii unite și aici se citește decretul împărătesei, privitor la alegerea noului episcop, apoi se stabilește data de lunie 1764, ziua de Sf. Petru, pentru alegerea episcopului. Acum se începe o propagandă vie în lungul și largul diecezei de Făgăraș pentru câștigarea de voturi. Nu lipsiau nici preoții de alt neam, cari năzuiau să ajungă în fruntea eparhiei românești unite. Dar aceștia își dădeau seama că nu vor putea câștiga cârja arhierască cu ajutorul voturilor preoților protopopilor și călugărilor români și de aceea intervin prin guvernul din Sibiu să fie numit direct de Curtea din Viena. Petru Gergely, preot în Oradia, trimite la 14 Aprilie 1764 guvernului următorul memoriu: Cu supunere cere sprijinul guvernului, care să facă pașii necesari la Curtea din Viena pentru a-l conferi dânsului episcopia vacantă a Făgărașului. Dânsul se trage din neamul secuiesc, cărui devotament față de tron și țară e cunoscut din documentele istorice și diplomele regilor și ale principilor ardeleni. Pe timp episcopului Aron, în anul 1754, a lucrat împreună cu episcopul pentru potolirea revoltei printre Românii din Bihor, iar mai târziu, peste 4 ani, cu îngăduința superiorității bisericii romano-catolice, a îmbrățișat ritul grec, lucrând din răspuțeri pentru propovăduirea unirii. În baza acestor merite, ro-

masoneria și-a propus să reconstituiească Societatea pe bază cu totul nouă: aceea a Humanitarismului, sau cultul terestru al omului divinizat.

Dela început (istoricește vorbind, dela 1717) se remarcă în Masonerie două curente paralele, dar convergând în același ideal: 1 masonii materialişti, citește: raționalişti atei și 2. masonii spiritualişti, cari profesază — după Cabala iudaică — o religie umanitară bazată pe singurele date ale rațiunii și naturii. După aceștia singurele divinități sunt Umanitatea și tot ce se rapoartă la aceasta, ca de ex. actul procreației etc. — (De unde vine cultul falic). — „Aceasta înseamnă afirmarea primatului omului înaintea revelațiunii“.

„Omul — învață Masoneria — este un Dumnezeu posibil, omnipotent“ ... care trebuie liberat de tot ceea ce-l divin. „Dumnezeu — zice F. M. — este idealul pe care omul îl poartă în sine“ ... „Noi purtăm în noi un Dumnezeu care este principul nostru gânditor“ ...

Evident, că în fața acestor rebeli, cari profesază materialismul brut și ateismul sârbaș, nu putea să stele un dușman mai redutabil ca biserica creștină. De aceea „eu sunt ferm convins — zice masonul Karl von Gager — că va sosi timpul, și trebuie să sosească când ateismul va fi opinia generală a umanității“. Deci: „să nu ne îndoim a face război tuturor religiilor, căci acestea sunt adevărații dușmani ai umanității“. „Ecrasons Piufâme“ striga masonul Noltaire. „Da, mai trebuie să distrugem infamia, însă infamia nu este clericalismul, ci Dumnezeu“, adaugă Sanessan.

Cadrele acestui articol, și așa lung, nu permit să mai dezvolt și această latură a chestiunii masonice. O voi face-o pe altă cale.

Franc-Masoneria, prin doctrina ei materialistă și atee, face operă esențialmente destructivă.

Din punct de vedere religios, este revolta contra lui Dumnezeu sfântul...

D. p. d. v. social, este propagatoarea mitului democratic universalist...

D. p. d. v. politic, este lupta contra Monarhiei și a oricărui regim autoritar...

Prin toate acestea, s'o spunem românește

să urmărește întru toate idealul lui Israel: dominația lui Iuda asupra tuturor popoarelor.

„Spiritul și idealul Masoneriei este acela al Iudaismului... Ideile lui Iuda, limbajul lui, și aproape organizația sa“. — Iată și un mănușial mic, dar murdar, din faptele Masoneriei. Ea a tras hățurile revoluțiilor din 1789, 1830, 1848, ... a revoluției portugeze din 1910, a celei turcești din 1905. Mestecată a fost și în atentatul dela Sarajevo. Masonul evreu n'a lipsit din revoluția austriacă, maghiară, germană din 1918—1919, nici — sigur — din cea spaniolă din 1931. Să amintesc apoi de persecuțiile religioase, ce se continuă încă, în Mexic etc., și de așa zisul ralu roșu din Sovietia, toate opera Masoneriei? — Și, oare, la noi acasă sunt semne bune cele ce vedem și auzim, când evrei îndrăznesc să ne strige în față: vreau „Victoria definitivă a lui Israel!“... cu alte cuvinte:

... jos adică tot cel creștin și pe baze creștine. Ne-au spus-o doară la congresul din Belpoort (1911):... „noi suntem contra Bisericii“ — Memento, deci, creștinilor și la muncă cu forțe unite!... Căci, deși visurile Iudeo-Masoneriei nu se vor realiza, total, niciodată și Biserica va fi pururi biruitoare, totuși paza bună trece primejdia rea și lupta prevăzătoare previne multe pătimiri ulterioare.

Corneliu Zasloți

Conferințe religioase. Timpul de reculegere suficientă a Postului Mare e cât se poate de binevenit pentru toate clasele sociale, ca să revină asupra convingerilor religioase, să le adânciască și să le îndrăgiască tot mai mult. Agru din Capitală, din Cluj (aici mână în mână cu Reuniunea Sf. Maria a Femeilor și cu Astru) și din Beluș s'a îngrijit să aranjeze serii de conferințe religioase în acest scop.

La București ciclul e de cinci conferințe. Prima e ținut-o, la Fundația Universitară Carol I, pâr. episcop Dr. Alexandru Nicolescu al Lugojului, în fața unui public extrem de numeros. Tema tratată a fost: Hristos în morală. Urmează în serie: prof. Dr. Augustin Popa, directorul nostru, despre: Hristos în viața socială; prof. Iosif Frolo: Hristos în literatură; prof. univ. Tzlgara-Samurcaș, dir. Fundației

Carol I.; Hristos în artă, (cu proiecțiuni) și P. L. Barral; dir. Internatului Pavellian din Beluș: Hristos în filosofie. Conferințele acestea se țin din Duminică în Duminică, la ora 17 1/2, în răstimpul 25 Februarie — 25 Martie c. — Întrarea liberă.

Tot liberă e intrarea și la cele dela Cluj, ținute seara, între orele 18—19, în sala festivă a Prefecturii de județ. Cea dintâi a ținut-o d. prof. Dr. Augustin Popa, în 22 Febr. c., cu subiectul: Hristos în fața istoriei. Al doilea în rândul conferențiarilor e pâr. prof. canonic Dr. L. Tăutu dela Oradea, cu tema: Biserica prin care se realizează mântuirea. Vor urma: prof. univ. Dr. Alex. Borza: Biserica și progresul științific în evul mediu; prof. Dr. C. Avram: Cauzele crizei morale și soluția dată de creștinism; prof. Dr. E. Leményi: Isus în Istoria lui Renan. Zilele celor din urmă patru conferințe: 1, 8, 15 și 22 Martie c.

La Beluș toate conferințele — șase la număr, — le ține d. Dr. Nicolae Flueraș, dir. liceului „Samuil Vulcan“, în biserica parohială unită la ora 6 d. m., în fiecare Duminică din post. Va trata temele: Credința și știința; Valoarea credinței; Izvoarele necredinței; Dușmanii credinței; Păgânismul modern și: Înțorcerea la Hristos. — Darul Domnului, sigur, nu va lipsi să fecundeze cuvintele de luminoase învățături rostite cu pricepere, meșteșug, creștinească dragoste și apostolicească râvnă.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat de Cluj a făcut mai nou următoarele numiri: pâr. Ioan Cioceriu din Cozla, admin. local la Ardaș; pâr. Aurel Fărcașiu din Puini, admin. local la Lacu; pâr. Emil Boșca din Breaza, admin. local la Maieru II; pâr. Ioan Pop Bichigiu, nouhirotonit, admin. local la Bichigiu, iar pâr. Victor Coșbuc tot nouhirotonit, admin. local la Suciul de jos.

Universitarii converțiți. N. C. W. C. News Service anunță că în biserica Sf. Ioan din Champaign (Statele Unite) a avut loc o ceremonie foarte mișcătoare: treisprezece studenți dela universitatea Illinois, au mărturisit solemn

guvernul să stăruie pe lângă împărăteasă să-i încredințeze dânsului episcopia Românilor din Ardeal.

Meletie Levai, episcopul sufragane al Orășlii, deasemenea intervine prin guvern ca să fie numit episcop, în locul lui Petru Pavle Aron.

Călugărul **Dionisie Nincovicu**, considerând meritele sale câștigate în potolirea revoltei Românilor cu prilejul celui din urmă război turcesc, precum și suferințele sale îndurate în captivitatea polonă, unde a căzut ca preot militar, cere episcopia română unită din Ardeal.

Arsenie Popovicu, prepozit unit, care cunoaște limbile uzitate în Ardeal și ușor poate converti pe schismaticii la unire, de asemenea cere prin guvern, episcopia de Făgăraș. Guvernul însă nu voește să calce drepturile vechi ale poporului român și de aceea nu expediază aceste memorii Curții din Viena, ci așteaptă alegerea de episcop în sinodul dela Blaj.

În ziua de Sf. Petru, 29 Iunie, se deschide la Blaj sinodul clerului român, la care participă și delegații Guvernului: Bornemisa, Haller și Boer. Procedându-se la alegerea de episcop, se dau 172 voturi: Grigorie Maior obține 87, episcopul Inocențiu Micu Clein 70, Silvestru Callani 7, Atanasie Rednic 5, un altul 3.¹⁾ Se declară deci aleși: Grigorie Maior, Inocențiu Micu Clein și Silvestru Callani. Avram

Pop din Dala, notarul clerului, scrie, la 12 Iulie 1764, prin guvernul din Sibiu, împărătesei din Viena: Știm și mărturisim că niciodată n'a lipsit grija Majestații Voastre pentru clerul și poporul român, căruia, stăpânit de durere pentru pierderea episcopului Aron din eparhia turburată a Făgărașului, I ați îngăduit ca, după obiceiul vechiu, în prezența comisarilor regali, cari și-au depus orice patimă să-și aleagă 3 persoane potrivite și destoinice, pe cari le așterne Majestații Voastre, rugându-Vă să binevoiți a numi din aceste, pe noul episcop pentru mângăierea poporului îndurerat.²⁾

Călugărul din mănăstirea Sfintei Treimi, mari aderenți ai lui Inocențiu Clein, se grăbesc a-i comunica exilatului episcop vestea îmbucurătoare că și dânsul a obținut 70 voturi la alegerea de episcop și astfel a ajuns în numărul celor 3 candidați propuși Curții din Viena pentru numire.

Această veste a vărsat o rază de bucurie în sufletul îndurerat al episcopului: poporul și clerul său din Ardeal i-au plătit tributul de recunoștință pentru lupta și jertfa sa de erou și martir.

Nepotul episcopului, Ioan Clein, care petrecea cu dânsul în exilul din Roma, scrie, la 24 Iulie 1764, călugărului Grigorie Maior: „Am

¹⁾ Arh. stat. Bpesta Canc. ord. No. 455—1764.
²⁾ idem.

primit scrisoarea Sfinției Tale și ne-a pricnuit multă bucurie că Te-ai interesat de sănătatea episcopului Clein, care este sănătos. Cu multă bucurie a luat la cunoștință intenția Frației Tale și a celor cari doresc binele de obște. Prea Sfinția Sa roagă pe Dumnezeu să Vă dea pace, sănătate și tărie ca să puteți clădi pe temelia pusă de dânsul, zicând ca Sf. Martin: „nu odihnesc dacă sunt folositor poporului“. Oricine va fi numit să nu aibă altă grijă decât *gloria lui Dumnezeu, mântuirea sufletelor și podoaba națiunii*. Sunt unele lucruri cari au împiedecat răspunsul. E bătrân, dar, când e vorba de binele de obște și pacea poporului, nu cruță nici o oboseală, dacă le convine și celor mai mari și Majestatea Sa îi poruncește: mergi și coboară în mijlocul poporului tău.

„Am înțeles tot ce ai scris despre legiunea română. Este bine. Băgați însă de seamă să aibă temelie bună și să nu ne ostenim noi iar alții să ia onorurile și roadele“. — La 3 zile, 27 Iulie, Ion Clein îi trimite o nouă scrisoare călugărului Grigorie Maior: „După expedierea scrisorii, am aflat că ai fost ales episcop și m'am bucurat mult împreună cu unchiul meu, fiindcă dânsul vede în scaunul său pe unul din fiii săi iubiți, iar eu voi avea un mare patron. Dumnezeu să-ți ajute să sfârși leul și șarpele.

„Prea Sfinția Sa nu dorește decât să-și

crezul catolic și au fost primiți în sânul acestei biserici. Peste o mie de studenți și membri ai universității erau prezenți la acest act mare. Primirea le-a făcut-o p. John O'Brien, preotul studenților catolici dela numita universitate. Asta după ce neofiii luaseră parte trei luni de-a rândul la cursuri catehetice. Cu acești din urmă convertiți au trecut cu totul la catolicism 278 de studenți dela acea universitate.

Pentru canonizarea lui Toma Morus. In cursul acestei luni va pleca din Londra la Roma un pelerinaj de bărbați și studenți universitari englezi. Uniți într'un gând, și reprezentând dorința unanimă din patria lui Albion, aceștia vor prezenta Sf. Părinte o petiție în care cer ca fer. Toma Morus să fie trecut în Albul Sfinților. Și mare e nădejdea tuturor că, încă înainte de împlinirea alor patru veacuri dela moartea cancelarului martirizat la 6 Iulie 1535, Vicarul Domnului va declara îmbogățit catastihul sfinților cu numele acestui neînfricat mărturisitor al crezului catolic.

Cărți puse la Index. Congregația Sf. Oficiu din Roma a trecut în rândul cărților oșândite două lucrări foarte răspândite în Germania hitleristă: »Biserica națională Germană» de Bergmann și »Mitul veacului XX» de Rosenberg. Deși era de prevăzut așa ceva, totuși cuvântul răspicat al Romei a trezit senzație. Rosenberg, e știut, nu-i unul dintre cei mulți, ci e șeful secției de politică externă a partidului național socialist. Vaticanul a dat însă dovadă încă odată că nu știe ce-i căutarea la față, când e vorba de apărarea intereselor lui Hristos și a sufletelor.

Locale. Dumineca viitoare, a treia din Paresemi, va va predica în catedrală p. Dr. Vasile Aftenin, prof. la Academia Teologică.

— Reuniunea Meseriașilor și Comercianților Români din loc și-a ținut Dumineca trecută a XXVII-a *adunare generală*, cu d. Dr. Coriolan Suci, ca președinte, în frunte. S'a constatat, cu bucurie, progres frumos, și s'au luat hotărâri pentru tot mai bine.

— După vecernie, la catedrală, s'au început *exhortațiile religioase de Dumineca pentru servitorime*. Cele dintâiu le-a ținut p. Dr. Ioan Suci, prof. de religie. Tot atunci a rostit și

mai îmbrățișeze odată filii săi sufletești, să petreacă câteva zile liniștite între ei și să fie îngropat în mănăstirea, la care a muncit, zicând cu David: Mă rog ca servitorul tău să se întoarcă și să moară în cetatea sa. Prea Sf. Sa se mângăie cu cuvintele sfinte: Liniștea privată trebuie desprețuită pentru folosul de obște. Din acest motiv se arată dispus să se reîntoarcă în țară, crezând că prin aceasta poate să vină în ajutorul poporului său. Prea Sf. Sa vînd să facă bine nu poate zice judecătorilor săi: Ochii mei au văzut lucrarea mea neisprăvită.

Ruteanul Ignațiu Wotodzko, în scrisoarea sa din 15 Sept 1764, către călugării din mănăstirea Sf. Treimi, luptă pentru așezarea în fruntea episcopiei de Făgăraș a bătrânului vladică Inocențiu Micu Clain: Am aflat că clerul ardelen din dieceza Făgărașului a cerut în sinod, prin 70 voturi, reîntoarcerea lui Clain în țară, dorință lăudată și de Papa dela Roma și care nu este fără nădejde deșartă. Prin reîntoarcerea lui Clain în țară s'ar întări credința catolică, care este slăbită prin trecerea poporului român la schismatici, părăsind până acum, peste 120.000 (?) familii, unirea; întreg clerul român așteaptă dela întoarcerea lui Clain, prosperarea sa. Vă rog, deci, pe Sfinții Voastre să lucrați cu toată puterea pentru întoarcerea lui Clain fiind spre binele poporului și întărirea credinței catolice. Nu mă îndolesc de

p. Dumitru Neda la »Institutul Recunoștinții» prima cuvântare din seria săptămânală a celor rânduite anume pentru domnișoarele aflătoare în diferite servicii în localitate. — Meritul inițiativei revine Reuniunii Femeilor.

Pepinieră misionară. Cu prilejul celui de al doilea congres al Federației Preoților Misionari Francezi, ținut nu de mult la Strasburg, s'a constatat un lucru: resadnița, relative, cea mai rodnică în misionari pe întreg rotogolul pământului, e mica Alsacie. Contra facta non valent argumenta. Iar adevărul faptelor grăiește în date statistice mai presus de orice îndoială, așa: Alsacia are, în număr rotund, 840.000 locuitori catolici. Ei bine. La acest număr de credincioși se vin pentru misiunile externe: 1 delegat apostolic, 13 vicari apostolici, 17 prefecți apostolici, 700 preoți misionari, 300 frați converși, 500 călugărițe și 300 novici. Mai finanțează apoi 11 școli, cu 900 de aspiranți la apostolatul misionar. — De prisos orice comentariu.

† P. Ioan Hossu. La încheierea foii primim trista veste a trecerii la veșnicie a p. protopop-onorar Ioan Hossu din Mlașul Mare. Cu el se stinge încă unul din vechea generație preoțească, voinică la suflet și la trup, care de mai bine de o jumătate de veac stă strajă vrednică la altarele noastre. Într'adevăr, din cei 78 ani de viață, adormitul în Domnul 54 i-a petrecut, cinstit și curat, în slujba lui Dumnezeu. Preot respectat și harnic, tată de familie model, a avut fericirea de a-și vedea străduințele binecuvântate de Dumnezeu. Și în parohie, și în familie. Toți cei 6 fii ai săi se numără astăzi printre fruntașii vieții publice românești și fruntașii bisericii noastre. Intre ei, Preasfințitul Iuliu al Clujului și Gherlei, care de sigur dela regretatul său părinte a moștenit marea dragoste pentru mântuirea sufletelor. — Rugând pe Dumnezeu să odihnească cu dreptii pe robul său, ne permitem a transmite, pe această cale, Preasfințitului Iuliu, părintelui vicar Ioan Hossu, frate al decedatului, și întregii familii îndurerate, sincerele noastre condoleanțe.

Misionari căzuți în mâinile bandiților chinezi. Sunt cincii la număr. În ordinea timpului când au căzut în prinoare, se succed

ajutorul Sf. Voastre, cari cred, că veți obține aprobarea Majestății Sale pentru întoarcerea lui Clain, care fiind bătrân își va lua un ajutor.

În favoarea lui Clain, scriu din Roma, la 8 Oct. 1763, călugării din Blaj, și 3 teologi din Propaganda Fide: Iacob Aron, Savatie Mut și Alexandru Mureșan. Din scrisorile călugării și ale altor credincioși, Episcopul Clain a aflat că poporul nostru dorește reîntoarcerea sa.

Dânsul având în vedere mângăierea poporului român și întărirea credinței sale, nu se codește să se reîntoarcă în fruntea eparhiei de Făgăraș. Pentru reușita acestui lucru, călugării, potrivit sfatului dat nouă de Ion Clain, să trimită dorința poporului și Sf. Scaun apostolic, care va interveni pe lângă Curtea din Viena pentru obținerea aprobării de reîntoarcere. Prea Sfinția Sa crede că, dacă Sf. Părinte dela Roma cunoaște dorința poporului, nu va întelăsa să nu intervină la Curtea din Viena.³⁾

³⁾ Arh. stat. din Bpesta canc. ard. No. 214—1765.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

Tipografia Sminarului Teologic gr.-cat. Blaj

așa: P. Avito, jezuit spaniol (Anhui, luna Maiu 1930); P. de Arx, lazarist din Elveția (Kiangsi, Octombrie, 1930); P. Esteban, jezuit spaniol (Anhui, Decembrie, 1931); P. Paly, dominican din Elveția, (Fukien, August, 1930); P. Anselmo, lazarist italian (Kiangsi, Decembrie, 1933). De la p. Avito nu se mai știe nimic, dela începutul anului trecut, de p. de Arx de acum doi ani. Ultimele știri dela p. Esteban au parvenit în Maiu 1933. De p. Anselmo nu se știe nimic. — Adecă nu știu tovarășii lor de călugărie și frații de credință din China. Știe însă Cel de sus, la care se înalță zilnic rugăciuni pentru scderea lor, a tuturor, respectiv pentru odihna sufletelor, celor ce poate că vor fi fost ucija deja. Cum se bănuiește despre p. de Arx p. Paly.

† Ana Filepp, născ. Mărincaș, văduvă de preot, a trecut la cele veșnice în 10 Februarie c., în anul 73 al vieții sale la Căuaș. — Odihnească în pace!

Un nou ziar în capitală. Ni-se cere publicarea următoarelor: La 14 Martie va apare în capitală un nou mare cotidian, intitulat »GAZETA». — »Gazeta» aparține sub conducerea unui grup de ziaristi profesioniști, oameni încercați în meserie, și care știu ce anume îi trebuie publicului, ca să aibe în adevăr un ziar bun. Director va fi d. Alexandru Kirîțescu, talentatul ziarist și autor dramatic de mare succes. »Gazeta» nu va avea nici culoare politică, ci va fi un ziar de știri. Deasemenea va cuprinde o serie de rubrici care vor oferi cititorilor o lectură plăcută și interesantă, cum și un mare roman. Iar cel puțin odată pe săptămână o nvelă sau schiță scrisă de unul din scriitorii noștri cu reputație. »Gazeta» va avea cel puțin opt pagini mari și se va vinde cu lei exemplarul. — Urăm succes noului confrate.

Telefonul „Unirii“

R. Hârșeni. Când avem timp și loc dăm, la rubrică specială, mici notițe informative, asupra cărților și revistelor ce intră la redacție. Dar numai asupra acestora. Excepție facem foarte rar; și chiar și atunci nu prea bucuros. — Rămâne deci să vedem, mai târziu, la orice întâmplare, de-i cazul ori ba să ne abatem dela regulă.

P. Craiova. Ce-i lipsește Buzatu-lui »Renașterea» ortodoxe dela D-Voastră: bunacredință, ori înțelegere peste tot a rostului rugăciunilor pentru Unirea în credință, — știe singur Cel de sus. Fapt e însă că și în acest an, ca în alții, în decursul »Săptămânii Unității» (18—25 Ianuarie), s'au înalțat rugăciuni fierbinți, dela un capăt al pământului la altul, în sânul Bisericii lui Hristos, pentru revenirea tuturor oitelor rătăcite la uncul staul adevărat al Păstorului Celui Mare. Actul acestuia mareț, de suprafirească iubire a fratelui greșit, a căruia întoarcere o ceri dela Dumnezeu cu punerea la o parte a oricărui gând lumesc și lătrălnic, cronicarul din Strasbourg (!) al numitei reviste dela D-Voastră îl interpretează mereu așa: »Desigur că scopul acestor săptămânale de preocupări unioniste e să se atragă atenția lumii (sublinierile sunt ale noastre) asupra dorințelor catolicismului de a se reîntregi creștinismul, iar propriile lor credincioși să le deschidă inimile să verse cât mai multe ajutoare pentru asociațiile de propagandă ale credinței». — Atâta-i tot ce vede bogoslovul în cruciadă de rugăciuni a sutelor de milioane de catolici. Poate că nici nu poate vedea altceva, și altcum. Judecă, probabil, și dânsul totul prin prisma propriului suflet, ca cei care formulaseră tâlcul semnificativ: Cu Domnul dracilor, scoate (Domnul Hristos) dracii. . .

C. Comlăușa. Până la vreme mai ferice, doritor de cărți bune n'au decât o cale ca s'ajungă la comorile cuprinse în ele: să învețe vre-o limbă străină dintre cele dăruite de Dumnezeu cu scriitorii creștini de seamă și să citească mulți și buni. Pentru noi și ușoare și rentabile sub acest respect sunt italiana ori franceza. Găsim în ele nenumărate lucrări științifice-religioase de primă valoare, și tradus tot ce-i de însemnat în alte limbi. Altfel vom aștepta mult și bine (vorba vine). Lucrări de ale lui Faber, Lippert și Laub, de cari ne scrieți, ori de excelențe ar fi în sine, la noi anevoie și vor găsi omul, nu care să le talmăciască, ci care să poată și să se încumete să le tipăriască. Mecenajii is puțin, săraci e multă. Și desinteresul față cu produsele tiparului, zolant. O carte mai voluminosă nu se scoate pentru foarte redusă ceată de amatori, respectiv pentru grafică. — Să fericim, totuși, pe cei cărora le dă mână și să ne bucurăm de bucuria lor!

Am primit abonamentul pe 1934: S. Ardușat; Almașul-mare; B. București; P. Boroză; P. Iezuiți; P. M. Cluj; P. M. Cluj; Oficiul parohial, Igrîș; Dr. P. Mociu; P. Mănăstur-Copalnic; M. Sat-Slatina; Gen. B. Sibiu; P. Tămășeni; Parohia Vașad; Oficiul parohial Vulcan; M. Aiud (1/2 an); B. Roma; B. Gheorgheni.

Am primit abonamentul pe 1933: Oficiul Parohial Bicz (Sălaj); R. Cubleşul-Someșan; Dr. A. Focșani; Oficiul parohial, Mădăraș (Satu-mare); Oficiul parohial Sănicolaul-mare; Oficiul parohial Vama; Oficiul parohial Șuplac.

Oficiul parohial, Cihelu. Confirmăm primirea abonamentului pe 1932 și 1933.

DIRECTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Prir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Aperitivele prostituției

(+). Am numit dansurile moderne, cu o caracterizare împrumutată romancierilor Jaquin Champly. Cui i-s-a întâmplat să privească, zuz, exhibițiile lascive ale părechilor încețate tango, charleston, schimmy, two-step, blec bot- și alte indecențe de taverna sudamericane central africane, sigur că nu va afla cuvântul prea tare. El spun oamenii cari știu ce spun, căroră li-se alătură somități literare, estetice, morale și medicale. Ajunge observația lui L. R. și înd: Un oeil incendiaire, un coeur incendiaire, asta-i dansul; și remarca celebrului doctor rilosian Pagès: frecușurile reciproce ale celor vorinși de nebunia dansului sunt excitantul car- cel mai puternic. Judecata de osândă a Bi- etății o vestesc atâtea pastorale arhieriești, studii u revistă, articole de ziar și cuvântări grele de întă indignare.

Și cu toate acestea idolului declarat imund pestilential i-se jertfește de par'că nici o rău- e n'ar fi într'insul. Balurile și ceaurile dan- te se țin lanț, chiar și în post, sfidând cu ticism orice bun simț românesc și creștinesc. Afise ase anunță, în capitală și orașele de provincie, ropitoarea avalanșă, sub noi și noi forme și miri, a desmăfului acestuia păgân. Și sunt atâtea ce tac în fața acestei pălmuirii a moralității eritine, socotită bună numai ca temă de declamat ered cu pescuirea de voturi electorale.

Har Domnului însă că sunt și suflete băr- și în drepte, care au curajul să-și deleră pe față cuvântul de protestare. Și bucuria i luăstră e cu atât mai mare, cu cât unul dintre un- stia e un mirean de seamă: d. Dr. Gheorghe amăbeanu, (pseudonimul d. Dr. Zaharia Boild), are în numărul din 3 Martie c. al ziarului clu- rașe România Nouă, scrie, la loc de frunte: pentru cei cari vor fi uitat, copleșiți de multi- le lor agende și preocupări mondene, le adu- m aminte că suntem în postul mare... Părinții ilostri, preoți evlavioși, dascăli modești, țărani mncitori, ne învățau că postul mare însemnează ale bun prilej de reculegere sufletească, o renun- e cel puțin temporară la deprinderea patimilor bil, un regim strict de alimentare, un fel de mani- ctare solemnă de iubire față de Mântuitorul ilostu, o împărțire a patimilor îndurate de

Prin urmare: un timp sacru, pe care-l cin- m și-l folosim ca să ne sfinșim Iar dacă dalde istide Blank și partenerii de bridge, tăiați și ambăiați împrejur, să știu imuni față de asemenea tuși, asta nu însemnează că noi Românii să ne am de datoria noastră. Dimpotrivă: „Noi, cari suntem nici la Discos, n'avem portofolii pu- iede, nici portofolii sănătoase, și nu știm ce va zică trustul de zahăr, să defoșăm odată craii gâștia ai lumii politice interlope și să declarăm și tare un contra!“ — Ca să audă, să înfe- gă și să simtă toți aceștia, și căși sunt ejusdem urfuris, că țara noastră e țară creștină, unde atala lui Hristos stăpânește aieva, suveran, în tă vremea, pe toate țărîmurile; știe impune ppect, e o realitate vie, iubită și trăită. Altfel suntem vrednici de haina botezului și numele creștini. Și suntem deadreptul ridicoli cu fan- onada imperativelor categorice morale, afirma- De, ascultate și urmate sus și jos. (1).

Dispoziții pozitive, concrete: iată ce dorim! palavre suntem sătui. Măsuri ca cea agreată Prefectura județului Sălaj: să nu se mai admită erca nici unei petreceri fără viza și propunerea ealabilă a preotului local. Asta ne trebuie, ca tele și orașele noastre să nu fie Sodome și Gomore.

Pe drum greșit

— „Frăția Ortodoxă Română“ pe calea sectarismului și a negațiunii —

(=). „Frăția Ortodoxă Română“ s'a născut — să nu fie cu supărare! — din pilda Agru-lui. La tot cazul după chipul și asemănarea lui. Eram ispitit și în drept să credem, deci, că-i va semăna nu numai în schelăria externă a construcției, ci și în spirit și adevăr.

De aceea ne-am bucurat sincer de nașterea lui. L-am socotit frate bun și ajutor asemenea nouă. Aveam nevoie de el. Fiindcă vrem, din toată inima, s'ajungem, odată și odată, să ne îmbrățișem cu toții în aceeași casă a credinții și dragostii comune. Care nu poate fi decât cea a adevărului. Numai adevărul ne va elibera de cătușile atâtor sfășieri și dușmănil, câte ne macină astăzi vloga și ne secătuiesc în harfă sterilă energiile cari ar trebui să fie toate creatoare, constructive. — Adeca, F. O. R. promitea și trebuia să fie o nouă armată în slujba adevărului mântuitor.

Și mai aveam un motiv de bucurie. Veacul nostru bolnav are nevoie, imediată și imperioasă, de evanghelie. Sub sancțiunea pierzării, neamul nostru trebuie recreștinat. Muncă grea și complexă. Puterile noastre, oricât ne-am strădui, nu ajung. Trebuie să salutăm deci cu entuziasm pe tot cel ce vine să muncească în același ogor. Și trebuie să căutăm a ne da mâna și a săvârși împreună, după același plan, lucrul comun. E atât de bogat secerișul și secerători atât de puțini!

Așa ne-am gândit noi; așa s'a gândit Agru. Și, în toată activitatea lui, n'a făcut nimic, nici cel mai mic pas, care să fi ieșit din aceasta cărare a frăției, care trebuie să ducă la colaborare armonică și la unire.

Se pare însă că ne-am înșelat în așteptări. Nădejdiile noastre sunt puse la grele probe. Se pare că F. O. R. își înțelege altfel rosturile și menirea. — Ni s'au semnalat și până acum anume gesturi și ieșiri neînțelese. Nu le-am dat atențiune. Le-am socotit mici excese de zel începător și încă nelămurit. Sunt însă altele, cari cu drept cuvânt ne pun pe gânduri. Cum este, de pildă, cel al d. Sextil Pușcariu, de care ne-am ocupat în numărul trecut al gazetei. Este deosebit de grav, fiindcă vine dela chiar președintele Frăției ortodoxe. Care, în aceeași vreme, este profesor de universitate și membru al Academiei. Prin urmare un om foarte serios și foarte respectuos pentru știință și adevăr. Un om cărula nu-i este îngăduit să cadă în contradicțiatât de supărătoare nici cu sine însuși, nici cu unele adevăruri simple, definitiv statornicite de știință și trecute în conștiința publică.

Ori-cum, nu-i este îngăduit, mai ales, să confunde diferitele atribuțiuni pe care le are și rostul diferitelor instituțiuni în cari muncește. Căci s'ar putea, în ultima analiză, în-

chipul, că cercetările științifice ale anilor din urmă l-au făcut pe ilustrul savant să-și modifice unele păreri pe care le avusese până atunci. Cum ar fi în ce privește rostul și rolul unirii unei părți a Românilor cu Roma, influențele apusene în evoluția noastră istorică etc. Academia, tiparul, revistele de știință, toată presa de specialitate îi stă la dispoziție pentru a-și expune nouile păreri și a le susține în fața pricepătorilor, singurul public pe care îl poate răvni un om de știință. A duce astfel de păreri nouă, mai ales când ele se isbesc de constatări până acum în deobște admise și recunoscute, în forma unei conferențe, în fața unui public de ocazie, care vine să asculte și să creadă, fără bănuț și fără porniri de critică, înseamnă a degrada știința și a abuza de neștiința altora.

Făcând acest lucru în cadrul și sub flamura Forului, înseamnă, pe deasupra, a da direcție greșită întregii acțiuni, care are totuși menire admirabilă în viața neamului. Căci e împede ca lumina soarelui, că această asociație nu-i laborator de cercetări istorice. Cu atât mai puțin debușeu pentru marfă nelucrată și necontrolată în atelierele adevărului. Rostul Forului este cu totul altul. — Mai mult: devierea care se imprimă, în felul acesta, dintru început și chiar și de sus, întregii mișcări are o față și mai supărătoare. Care poate fi și foarte păgubitoare. Vrea să transforme Forul într'o mică unealtă de luptă împotriva bisericii unite. Luptă cu orice preț; chiar cu siluirea și schinuirea adevărului, la nevoie. Cum arată pilda președintelui.

Să fie așa? Asta ar însemna o dureroasă recădere în vechea patimă negativistă, din care au trăit și și-au făcut piedestal de înălțare multe ambiții sterpe în sinul ortodoxiei. Ar fi, evident, o tristă degradare a „Forului însuși, care s'ar preface în -nou izvor de ură și și dușmănie ucigătoare. Exact contrarul la ceea ce ar trebui să fie.

Să sperăm că nu va fi așa. Ar fi prea trist. Și pentru neam și pentru ortodoxie!

Un veac de apostolie misionară. Precum se știe, ordinul jezuiților se reînființează în 1815. Se reface imediat în Europa, pentruca în 1833 generalul acestui ordin, P. Rothan să-l îndrume pe încă, un teren de muncă: misiunile externe. Incep evangheliizarea în India, unde fondează misiunile din Mandura și Bengala. După 11 ani, numărul jezuiților se urcă la 471, pentruca în 1933 să ajungă la 2.959 Răspândiți în 49 de misiuni, ei lucrează pentru convertirea a 180 milioane de păgâni. De 6 ani au convertit nu mai puțin de 200.000. Au înființat 61 de colegii superioare, în cari în-

struesc 25.000 de studenți universitari, iar în alte 8 colegii alte 7.000 ascultă cursuri diferite.

Câmp rodnic pentru misionarii iezuiți a fost și *America*, mai ales după emiterea „Sancțiunii Pragmatice” de către Carol III, când noul continent mai primește 2.171 (frați) iezuiți. Aci înființează 11 misiuni.

În (continentul negru) *Africa* au fost încredințate iezuiților teritoriile: Kisantu și Kwango (în Congo belgian); Solisbury și Broken Hill (în Africa de sud); Tananariva și Fianarantsoa în Madagascar. În Egipt convertesc pe Coptii desidenți și fondează un colegiu în Cairo.

În *China* iezuiții se reîntorc în 1842 pentru a începe apostolatul în imensul vicariat al Kiang-Namului unde află 50.000 de catolici răspândiți între 50.000.000 de păgâni. Vicariatul are azi 337.000 de catolici. Mai au însă tot aci, și alte 7 misiuni unde activează. Azi au în China cam 1000 de școli; 14 colegii; 2 observatoare și 2 universități (Shanghai și Tientsin).

În *Japonia* și *Oceania*, iezuiții îngrădesc trei teritorii misionare. Dintre acestea cel mai frumos și mai rodnic e Batavia. În orientul vecin (*Asia mică*) activează prin universitatea din Beyrut și colegiul din Bagdad.

Drept răsplătă, după un secol de muncă misionară, iezuiții se pot lăuda că au încredințat grăji lor: 2526.000 catolici; 299.000 catecumeni; 1882 seminaristi; 12 universități cu 9000 de studenți; 10.000 școli cu 393.000 de elevi; 14 ospicii (ospedali); 107 orfanatrofii; 10 leproserii și 360 dispensare.

Datele acestea, și altele, le dă agenția „Fides”. Noi le spicuiem din „Osservatore Romano”, numărul din 14 Februarie c. (sm.).

Jubileul tricentenar dela Oberammergau. Târgușorul cu acest nume din Bavaria Superioară e cunoscut în toată lumea pentru „jocul sacru”, celebrele reprezentații a Patimilor Domnului, predate din 10 în 10 ani de localnici. Anul acesta se împlinesc trei veacuri de când s'au dat aci primele reprezen-

tații sacre; moment pe care bunii creștini din orașul bavarez țin să-l prăznuiască după cuviință.

Cătu-i pentru istoria reprezentațiilor din chestie, notăm că acestea sunt în legătură cu ciuma de acum trei sute de ani. Acel flagel cumplit, — aliat sinistru al războiului de treizeci de ani, — nimicise mulțime de sate și orașe înfloritoare din Bavaria, și nu se sfîșie nici de satul Oberammergau cu cei 600 locuitori ai săi. Jumătate din săteni au căzut repede erță teribilei „morți negre”, și era amenințat de aceeași soartă și restul populației, când celor doisprezece bătrîni ai locului le vine ideea mântuitoare: să ceară sfatul și ajutorul lui Dumnezeu. Zis și făcut. S'au dus cu toții la bisericuța din loc și s'au juruit euharisticului Isus să-i comemoreze public și sărbătorește Patimile, tot la zece ani, de va scăpa satul de ciumă. Și din acea clipită, — povestește cronică, — n'a mai murit nime de ciumă la Oberammergau. Dar nici făgăduința făcută Domnului n'a fost dată uitării. Afară de cazur de forță majoră împiedecătoare, deatunci și până azi s'au ținut regulat, la termen.

Se înțelege că la început toată reprezentația era extrem de simplă. S'a perfecționat însă mereu, cu vremea. Textul recitărilor de azi se datorește preotului local I. A. Delsenberger (1799—1883). Spectacolul durează opt ore, dela 8—18, cu excepția pauzei de două ore dela prânz. Actori, artiști, cantori și directori, cu toții sunt din localitate și și-au moștenit din tată în fiu dragostea față de ideea căreia-i dă expresie jocul lor.

Ultima reprezentație a avut loc în 1930. Cele din acest an sunt în afară de seria obișnuită. Cea dintâiu se va da în 21 Maiu c., Luni după Rusaliele latine, iar cea din urmă în 23 Septembrie. În acest răstimp vor fi cu totul treizeci de reprezentații. E de prevăzut o afluență extraordinară de spectatori din toată lumea. — Informații precise privitor la programul acestor serbări jubilară dă biroul de mișcare din loc (Gemeinde-Verkehrsamt).

O viață de preot

Insemnări la înmormântarea pâr. Ioan Hossu

La 28 Februarie a. c. a încetat din viață în anul al 78-lea al vieții și al 54-lea al preoției, venerabilul Ioan Hossu, paroh, topop onorar din Milașul mare, județul Maramureș. Răposatul a fost reprezentantul ales al unei ilustre familii preoțești, care și-a înscris numele cu litere neperitoare în analele unor roșii fruntașe ca Târgul Mureșului, Milașul Mare și Cojocna, și care a dat episcopii români două podoabe de mare preț: episcopii Vasile și Iuliu Hossu.

Dar independent de familia — unu oratorii funebri spunea „dinastia preoțească” — din care făcea parte, răposatul a fost un model de preot român.

Binecuvântat de Dumnezeu cu șase copii dintre cari doi închinați slujbei Domnului (Prea S. Sa Iuliu și Pâr. paroh local Teșeu), iar ceilalți cu situații frumoase în viața publică (Ioan, inspector general C. F. R.; Vasile, inspector agronom; Vasile, avocat; Teodor, medic legist), — el a ținut să arate creștinismul și în întreaga viață. A avut de fii mulți, ci de fii răi sărăcesc și se neamă familiile. Fii buni, cu cât sunt mai mulți, cu atât sporesc binecuvântarea lui Dumnezeu și mângăierile oamenilor.

Dar Ioan Hossu, ca preot, a fost nu numai părintele familiei sale, ci și tatăl adevărat al credincioșilor săi. După o viață întreagă de lupte și frământări continue într-o comună mănecă, unde aproape tot pământul era în mâna unui boier ungar (contele Teleki), la sfârșitul vieții, satisfacția de a se stabili pe casa, curtea, acareturile gospodărești și o bună parte din moșia boierească iar asupra restului moșiei alte 70 de fașe ale parohienilor săi.

Nu e mirare, deci, dacă acești parohieni ținneau la el ca la lumina ochilor, numit așa de sugestiv și de caracteristic: „stâlț argint” (probabil pentru puritatea prin care strălucit viața sa familiară și preoțească).

Foiața „Unirii”

Frământări în jurul alegerii și numirii de episcop din 1764

(2). de prof. Traian Popa

Toate stăruințele pentru readucerea lui Clain rămân fără nici un rezultat. *Atanasie Rednic*, vicarul general, care fiind nobil și având întinse legături la guvern, nu stă cu mâinile în sân, ci mișcă toate pietrele pentru numirea sa ca episcop. Consilierul Bandi și secretarul Cserey, coleg de școală cu Rednic, determină pe cancelarul Gavril Bethlen să propună Curții din Viena pe *Athanasie Rednic*, „care a urmat filosofia, apoi teologia, la Academia din Viena, s'a făcut călugăr în mănăstirea sf. Treimi, unde a ținut regulile monahale și a strălucit înaintea tuturor cu pilda vieții sale”. Având în vedere că *Inocențiu Clain* este prea bătrân, pentru o funcțiune atât de grea, iar *Grigorie Maior*, care a obținut multe voturi dela cler, este urgisit de popor, cel mai potrivit pentru episcopia de Făgăraș, este, fără îndoială, *Atanasie Rednic*, „care întrece pe toți prin știință și pilda vieții”.

La propunerea cancelariei, făcută la 14 Aug. 1764, împărăteasa Maria Terezia numește la 27 Septembrie 1764, pe *Atanasie Rednic*: „În urma opiniei cancelariei, numim ca episcop pe *Atanasie Rednic*, care are îndatorirea

să aibă grijă ca să se măriască seminarul clericilor și să se cultive în seminar tot mai mult instrucțiunea”¹⁾.

Numirea neașteptată a lui *Rednic* produce o adâncă turburare în sufletele călugărilor din Blaj și ale preoților și protopopilor mai însemnați din diecează.

Primind actul de numire, *Atanasie* convoacă „la săbor” pe călugări și pe *Avram Pop*, notarul clerului și le citește actul de numire, apoi poruncește notarului să facă cunoscută, în scris, poporului numirea sa ca episcop. În acest „săbor”, călugării atacă cu mare vehemență pe *Atanasie*, care a stăruit pe lângă Curtea din Viena să desconsidere obiceiul și drepturile bisericii, numind ca episcop pe unul care n'a obținut numărul reglementar de voturi și n'a fost între cele 3 persoane, din cari avea drept împărăteasa să numiască pe noul episcop. După „săbor”, notarul clerului înțelegându-se cu *Gerontie*, *Maior*, *Callani*, protopopul *Săcădate* și *Maniu* din Târ, i-a scris lui *Atanasie* că nu-i va face clerului cunoscută numirea sa²⁾.

În urma acestui refuz categoric, *Atanasie* trimite clerului din diecează circulara sa din 23 Octombrie 1764: „Potrivit ordinului guvernamental și diplomei împărătești, vei înțelegi, *Frăție Ta*, rezoluția binevoitoare a *Maiestăței Sale* față de episcopia *Făgărașului*, care fiind

¹⁾ Arh. stat. Bpesta. canc. art. Nr. 455—1764.

²⁾ *Cipariu*: Acte și fragm. pg. 115. *) Arhiva Bpesta Nr. 59—1765.

cețită și publicată în prezența capitlului, să se trimită și *Sfinției Tale* să o faci cunoscută fraților din district și creștinilor adevărați. Sunt un mare păcătos și Vă amintesc că apostolic 36, care zice: Episcopul, care supără pe credincioșii încredințați lui, să excomunica până ce iarăși îi va primi. În însă credincioșii nu l-au primit, să fie comunicat clerul, care n'a instruit în deosebit mulțimea, episcopul rămâne în funcția sa el

Atanasie, văzând furtuna deslănțită asupra numirea sa, încredințează cu girarea episcopiei pe *Silvestru Callani* și *Gerontie Colan*, „unul să aibă grijă de cauzele cele de dreptate, altul de altele” și apoi pleacă la Viena să stea de vorbă cu protectorii săi și să ceară sfatul că ce este de făcut într-o situație atât de delicată și dificilă. Aceștia, în deeamnă să nu se dea învins, căci pe urmă, biruința va fi de partea sa.

La 21 Noembrie 1764, *Avram Pop*, protopopul clerului, văzând frământarea clerului și a populației, cu care luptă împotriva noului episcop numit împotriva voinței sale, îi scrie lui *Atanasie* la Viena și-l sfătuește să renunțe la episcopia, deoarece clerul nu se potolește să intervine la forurile competente, cari, în dreptatea cauzei, nu vor zăbovi să-i dea tate. *Atanasie*, sfătuit de puternicii săi parohieni, nu se lasă să fie convins de protopopul clerului român din Ardeal. Clerul turbat

³⁾ Arhiva Bpesta Nr. 59/1765.

dăcină aleasă" (pentru frumosul număr de vârstare ce au odrăslit din ea), „brad de pe culme" (pentru înălțimea vârstei și a mângâierilor patriarhale ce l-a fost hărăzit să albă).

Modest din cale afară, deși avea frate canonic (Rev. Iosif Hossu) și cumnat asesor consistorial (regretatul prof. S. Nestor), totuși lui nu i-au trebuit distincții și onoruri pe care, de sigur, le-ar fi meritat.

Înmormântarea lui, însă, în ziua de 3 Martie a. c. a depășit limitele unui eveniment local și a luat proporțiile unui eveniment interdiocesan. A venit dela Oradea însuși Excelența Sa Prea Sfințitul *Valeriu Traian Frențiu*, să săvârșească prohodul, în mijlocul unui sobor de 18 preoți. Capitlul de Cluj Gherla a fost aproape în număr complet de față la această ceremonie, care era încoronarea unei vieți de cinste, de muncă, de lupte, de izbânză. Capitlul din Oradea încă și-a avut reprezentantul său. P. S. Sa *mitropolitul Vasile* a trimis pe Păr. prepozit *Iacob Popa* să aducă defunctului deslegare și binecuvântare arhierescă, iar familiei împărțășirea durerii sale. Preoțimea din protopopiatul Tecel încă a ținut să înalțe, în frunte cu păr. protopop Decei, această solemnitate cu prezența ei. Aceștia s'au asociat apoi alți preoți nu numai din arhidieceză, ci și din cea vecină de Cluj Gherla. A fost impresionant de mare numărul intelectualilor mlreni cari au ținut să participe la dollul familiei Hossu și al parohiei Milașul Mare.

Cuvântarea funebră a rostit o, cu verva-i cunoscută, Păr. prepozit *O. Domide*. În numele I. P. S. Sale P. mitropolit a cetit un scurt, dar potrivit cuvânt ocașional, păr. prepozit *Iacob Popa*; iar în numele tovarășilor de muncă și de ideal din via Domnului, păr. protopop *Decei*.

Văzând seninătatea ce împodobia fața defunctului, precum și resemnarea creștinească a fiilor săi în fața mormântului, m'am convins odată mai mult că morții noștri nu sunt oase, vlermi și putrejune, ci fluturi ce-și rup crisalidele, pentru a zbura pe aripele rugăciunii și ale harurilor cerești la sânul lui Dumnezeu, și a se bucura acolo de dragostea Lui nemărginită. — În veci pomenirea lui! **I. Georgescu**

Ajutor! Biserica noastră unită din *Șoimușul-român*, a fost încercată nu numai de greutăți de ordin moral și spiritual, ci a fost ruinată și în ce privește gospodăria și starea ei materială. Intre altele, în urma uneltirilor răuvoitoare, Bisericii i-s'au expropriat 2 jugăre de pământ arător, din totalul de 8 jugăre de care dispunea. Acest pământ a fost dat unor îndreptății, pentru loturi de case, cu toate că nu este potrivit pentru acest scop. În consecință, îndreptății l-au și făcut de vânzare. Cum însă din comună nu se încumetă nimeni să cumpere acest teren, doar din respect față de Biserică, înproprietăriții vor să-l vândă unor sași din comuna vecină Seleușul-Săsesc.

Noi, curatoratul parohiei, în dorința de a nu lăsa să încapă pe mâinile unor străini de neamul și legea noastră averea bisericească, am hotărât să încercăm a răscumpăra, dela îndreptății, prin cumpărare, cele două jugăre. Parohia noastră este însă în neputință de a-le putea răscumpăra, fiind din cale afară de săracă. Noi, curatoratul Parohiei, împreună cu păstorul nostru, ne îndreptăm, pe această cale, umila noastră cerere, către marimimositatea creștină a celor înțelegători și, în numele Domnului Nostru Isus Hristos, cerem celor de bine voitori, să contribuie, în măsura putinței, cu obolul lor binefăcător, pentru ajutorarea noastră.

Noi, curatoratul parohial, împreună cu toți credincioșii, vom strânge rândurile și din obolul binevoitorilor, unit cu agoniseala noastră neprecupețită, vom răscumpăra cele două jugăre expropriate din averea parohiei.

Ajutorul rugăm a se trimite: Parohiei gr.-cat. din Șoimușul-român, jud. Târnava Mică. — *Curatorul parohiei.*

Când masonii-s la putere... Date de tot proaspete arată că în federicul *Mexico* la 15.012.573 locuitori catolici abia li-se îngăduie 1024 preoți, cari au să-și deprindă apostolatul, — cât și ce li-se permite, — pe-un teritoriu de 1.671.704 km.². Arhiepiscopul din capitala *Mexico* trebuie să facă singur pe parohul orașului slujind trei liturghii la zi, mărtu-

risind și cercetând pe bolnavi. Statul *Tabasco* nu admite decât un preot la cele 224.168 suflete ale sale, răsirate pe o întindere de 25.337 km.² Biserica Sf. *Ecaterina* din capitala statelor mexicane federale a fost luată dela catolici și predată protestanților. Cea dedicată lui *Isus și Mariei* se spune că va fi oferită *Jidovilor* din acel cartier, de sinagogă. »Lupta noastră e împotriva lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu e o divinitate perversă«, s'a declarat deunăzi într'o adunare publică un orator al Partidului Revoluționar Național (recte: francmasonic). — Protestanții și *Jidovii* precum se vede, nu-i prea sinchisesc în această luptă a lor...

Știri mărunte

Serbarea primei cuminecări. Se introduce cu anul în curs în eparhia *Lugojului*. Ideea a pornit dela *Preasf. Alex. Nicolescu*, care a insistat asupra acestei serbări într'o pastorală specială încă în *Martie 1928*. *Părintele canonic Brânzeu* a tipărit la *Bixad*, în traducere, catehismul *Primei Cuminecări*, de *card. Gasparri*, iar *Comisia Catehetică din Lugoj* va edita în curând un manual de *Cateheze* în acest scop. Despre felul cum a decurs — pentru prima oară — această solemnitate s'a dispus să se facă rapoarte oficiale.

Exerciții spirituale pentru femei. Se vor ține la *Oradea*, în zilele de 12—14 *Aprilie* c., la *Mănăstirea Surorilor Sociale* din strada *Crișan 2*. Din fericire nu e întâiul caz. Cele ce le-au premers au isbutit foarte bine și mare e nădejdea că cele din *Săptămâna Luminată* a anului acestuia vor întrece pe cele de până acum. Prezentarea se face la 11 *Aprilie*, după masă. Întreținerea costă abia 60 *Lei* pe zi. Cererile de înscriere sunt a se adresa *Episcopiei Române Unite din Oradea*, *Piața Unirii Nr. 3*.

Din gazetar, — călugăr trapist. A lucrat mult și bine, ca ziarist, d. *Victor E. Smith* și înainte, și în cei din urmă doi ani, când a fost chiar redactor-șef la »*The Providence*

îndreaptă cu un memoriu către papa *Clemente al XIII* și-l roagă să intervină la *Curtea din Viena* pentru numirea ca episcop a popularului vlădică exilat, *Inocențiu Micu Clain*, care singur este în stare să readucă liniștea în dieceza română a *Făgărașului*.

Hărțuit din atâtea părți și obosit de greutățile ce are de învins până la ocuparea scaunului de vlădică, *Atanasie* se lasă câțva timp ademenit de gândul de a renunța la episcopie și de a lucra pentru aducerea lui *Clain*, căci numai așa se poate explica scrisoarea lui *Ion Clain*, care era ținut în curent cu tot ce se petrece în *Ardeal*, către *Atanasie Rednic*, scriind la 8 *Decembrie 1764*: „Am aflat că *Sfinția Voastră* doriți, cu consimțământul unanim, reîntoarcerea bătrânului nostru *Părinte*. Toți înțelepții laudă unirea, prin care lucrurile mici, cum sunt ale noastre, vor deveni mari; toți prudenții, văzând că se dă satisfacție bătrânului *Părinte*, *Vă felicită*. Dacă, *Maiestatea Sa*, care ține cumpăna dreptății, dispune să se reîntoarcă la muncă, dânsul, mișcat de zălul salvator de suflete, de care arde sufletul său, nu se sustrage dela oboseală, zicând cu *Sf. Martin*: *Doamne, dacă și acum sunt necesar poporului tău, nu refuz munca, ci fie vola ta*. *Increzător în puterile sale*, ca un păstor bun aleargă la oile sale împrăștiate prin munți și oile, cunoscând glasul părintelui foarte iubit, îl vor urma.

„Din acest motiv, veneratul *Părinte* este gata a-și pune din nou sufletul pentru oile

încredințate odinioară păstoririi sale și a nu lăsa ca schisma să prindă rădăcini și să se abată asupra poporului și alte nenorociri. *Munca sf. Voastre* va avea rezultate bune. *Carțile*, pe cari le doriți, le voi procura“.

Din această scrisoare, se vede că însuși *Atanasie* i-a scris lui *Inocențiu Micu Clain* la *Roma*, făcându-i cunoscut că și dânsul lucrează pentru aducerea sa în țară.

Atanasie și-a manifestat în fața mai multora intenția sa de a renunța la episcopie, Vestea despre renunțare se răspândește și la *Blaș*, ba este tratată și în consistorul din 28 *Dec. 1764*, fiind încredințat *Avram Pop*, notarul clerului, să-i ceară lui *Atanasie* să renunțe și în scris, la episcopie: „Dupăce *Frăția Ta* ai trimis o patentă, prin care aduci la cunoștința poporului și a clerului, numirea *Frăției Tale* ca episcop, amenințând că vei scoate din biserică pe cei cari nu se supun, îndată ai luat drumul spre *Viena* și n'ai luat contact cu clerul, la consistorul ce trebuia să se țină, cu toate că clerul, capitlul și consistorul considera necesară o înțelegere cu *Frăția Ta*, voind să protesteze în fața *Frăției Tale*“.

„În toată biserică e mare jignire și amărăciune, fiindcă nu s'a observat la numirea de episcop vechiul obicei și canoanele bisericii. Noi știm că toate acestea duc la perzarea sufletelor și că primirea episcopiei nu va fi nici spre mântuirea *Frăției Tale* și nici a noastră, căci ce căsnicie poate fi acolo, unde mireasa nu vôlește pe mire, iar trailul separat nu este

îngăduit. Biserica văduvită își caută mirele după voința lui Dumnezeu.

„De aceea îți amintim că precum mai înainte, prin cuvinte, ai renunțat la episcopie, așa și acum să renunți în scris, rugând pe *Maiestatea Sa* ca observând bunul obicei al bisericii și alegerea săvârșită după canoane, să facă numirea din cei 3 candidați propuși prin voința poporului și a bisericii noastre. Acest lucru îi place lui Dumnezeu, este util tuturor sufletelor și îți va câștiga dragostea nașunii întregi. Așteptăm să accepți această propunere, căci altfel clerul nu va înceta de a-și renoi cererile sale și a face recurs la locul în drept“.

Încunoștințat de *Avram Pop* de furtuna produsă între preoți de ordinul circular din 23 *Oct. 1764*, prin care amenință cu excomunicarea pe cei ce se împotrivesc, *Atanasie* trimite din *Viena* un nou ordin circular către preoții din eparhia *Făgărașului*, retractând toate amenințările făcute: „Dacă cineva s'ar fi scandalizat de canonul citat în ordinul nostru circular din 23 *Octomvrie*, prin care am fi intenționat să excomunicăm din cler pe cei ce nu se supun nouă, *Vă declar* că a fost de parte de mine gândul de a excomunica pe celce nu mă cinstește, ci, dimpotrivă, eu doresc să flu cel mai mic dintre toți și servitorul tuturor. Toate acestea voesc să se citească și în consistor și să se consemneze în procesul verbal“.

Visitor», organ binecunoscut în lumea catolicilor din Statele Unite. Viața aceasta de zilnică harță cu răul și continuă luptă pentru adevăr și ideal, i-a deschis noi orizonturi și l-a îndrăgît de o lume nouă, de lumea idealului pur a lăpădării de sine și de toate, pentru Hristos: de călugărie. Rezolut ca totdeauna, a fost rezolut și acum: a cerut, și spre bucuria sa, a fost primit în tagma Trapiștilor. Indată ce a fost încunoștințat despre aceasta, s'a și prezentat la poarta mănăstirii din Cumberland, înșiruindu-se fără zăbavă între tăcuții robi ai Domnului ce-și dăpănă acolo viața în sărăcie, curățenie, ascultare și duhovnicească osârdie.

Locale. Dumineca viitoare, a patra din Paresimi, va predica în catedrală pâr. Dr. Gavrilă Pop, profesor de religie.

Convertiri cu răsunet. Sunt cele ale fiicelor ambasadorului japonez Sato. Le-a boțezat de curând nunțul apostolic din Belgia, R. Clemente Micara, în capela nunțiatului din Bruxelles. Domnișoara Fusako e de 24 de ani, iar sora dănei e de 19 ani. Părinții le-au aprobat cu drag pasul făcut. Deocamdată se află în Capitala Belgiei. Vor merge amândouă însă la Paris, îndată ce tatăl lor își va ocupa postul în capitala franceză. — Sf. Părinte a trimis, prin nunțiatul, binecuvântarea Sa specială tinerelor convertite.

Revin la matcă. Satrapia socialdemocrată odată măturată, conștiințele celor forțați să se lapede de religia copilăriei lor încep să se treziască. Și-s mulți cei ce se întorc acasă. Așa de mulți că Ordinariatul arhiepiscopesc vienez, — de Viena e vorba, — și-a ținut de a sa datorință să deie ordin ca atât înainte cât și după primire, cei reprimiți în sânul bisericii să fie supuși unei instrucții și examinări foarte serioase. Asta — cum sună ordinul — pentruca să se încunjure primejdia de a reprimi în biserică la rezezeală persoane nedispuse, ori rău dispuse.

Catehizare pe cale de corespondență. Fiind copiii de școală la depărtări mari și foarte răslețiți, comitetul școlar confesional catolic al eparhiei americane Wichita a căutat și a găsit un nou mijloc de a împărtăși celor mici pâinea învățurii creștine: corespondența. Peste 200 copii căpătă în acest fel original instrucția religioasă în numita eparhie. Cursul e de trei ani, cu douăzeci de săptămâni catehetice în fiecare an. Toate lecțiile, înainte de a fi puse la poștă (!), sunt experimentate în școala »Sf. Patrichie« din Wichita. — Dragostea de suflete e inventivă și ea...

Contra publicității pornografice. Asociația Farmaciștilor Catolici din Franța a ținut bine de curând o adunare generală. În cadrele acesteia a debătut, între altele, și chestia publicității pornografice de care fac uz unii doctori și unele farmacii cu unele leacuri. Asociația a protestat împotriva acestui procedeu păcătos, la Prefectura Poliției. Președintele Consiliului Municipal din Cetatea Lumină a aprobat fără discută protestul Asociației, și se notează că sub raportul publicității din cauză s'au și observat numai dncât rezultate remarcabile.

Răsăritul catolic la New-York. Așa zisa »Operă pentru răspândirea credinței« a aranjat în cetatea Sgărie-Nourilor o expoziție misionară foarte cercetată. Obiectivul: răsăritul catolic. În pavilioanele acestei expoziții erau de văzut: trei liturghiere a trei limbi diferite în cari se aduce Sf. Jertfă; multe ornate și obiecte sacre de-ale feluritelor rituri orientale, apoi icoane și fotografii de prelați din Răsărit. A făcut îndeosebi impresie plăcută un chip mare cu Ierarhii Melchiți în jurul Sf. Părinte. O hartă geografică specială indica vizitatorilor zonele și regiunile cuprinse sub numirea »Răsăritul în-

vecinat«, cu punctele misionare patronate de puternica asociație »Catholic Near East Welfare«, din America de Nord. N'au lipsit nici obiectele de devoțiune și nici lucrări de-ale școalelor de orfani din Siria.

† **Aurel Chereșteșu**, asesor în pensiune al Sedriei Orfanale, a trecut creștinește la cele veșnice în 6 Martie c., la Târgu-Mureș, în anul 72 al vieții și 17 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

D. București. Am citit și noi, că poetul modernist Geo Bogza a fost arestat »pentru delict de ultragiu contra bunelor moravuri«. Asta pentru cărtulia: »Poemă invectivă«, pornografică. — Nu cunoaștem acest juvaer de artă. Dar dacă parchetul l-a judecat vrednic de... ocnă, socotim că bine a făcut. E timpul suprem să ne desmetecim. O societate creștină are drept să pretindă dela toți respectarea bunelor moravuri și să nu-și etaleze oricare smintit uriciunea în stradă, spre sminteala oamenilor de omenie. — Măcar de ar marca gestul parchetului de Ilfov un început, care să se generalizeze și continue fără cruțare. Zilele noastre cer imperios această operă de curățenie.

T. Oradea. Nu știm dacă regretatul Ștefan Cicio Pop »a respins dela sine (!) curentul bolnăvicios a (!) tinerilor veniți dela Roma cu lozinca: întâi catolic și apoi român« — cum pretinde, atotștiutoare, »Legea Românească« (No 5). Noi credem că un l-a muncit niciodată această formidabilă problemă, care tulbură odihna preocupărilor. El a fost deodată, natural, sincer și firesc: român catolic, ori catolic român. Iubirea de neam și alipirea la Biserica lui au fost trăsături deopotrivă esențiale ale caracterului lui și nici odată n'a fost între ele luptă de rang sau de dominanță. — Cert este însă, că pentru pravoslavnicii dela »L. R.« problema se pune așa: »întâi ortodoxia și apoi adevărul!« Și mai mult chiar: întâi ortodoxia și apoi bunul simț. Altfel n'ar putea repeta cu atâta seninătate idiotia cu »instreținerea bisericii greco-catolice române de tradițiile scumpe ale »neamului românesc«; și le-ar crăpa obrazul de rușine să scrie blăstămății stupide și meschine ca aceasta: »Dumnezeu a luat la sine — poate la timp (sic!) — pe unul din fii (!) bisericii unite, pe fierciatul canonic Coltor, care, absorbit de propaganda catolică în România, a militat inconștient pentru lozinca: întâi catolic și apoi român.« — Intr'adevăr, dacă n'ar exista scuza inconștientei, pomenită de mării stilisti foțiani, ar trebui să desperăm de omenia lor!

D. București. Sinodul »ecumenic« ortodox s'a amânât la... calendele grecești. Și-a pierdut farmecul noutății și puterea distractivă. S'a găsit însă altceva în loc. »Messages d'Athènes«, foaia bisericii ortodoxe din Grecia — ne informează »Telegraful« — »aduce știrea că patriarhul din Constantinopol, Fotie II, a declarat într'un interviu că ortodocșii ar răspunde afirmativ unei invitații la un sinod comun cu catolicii, cu condiția însă ca arhiepiscopul de Roma să supună debaterilor acestui sinod, toate înoirile introduse în biserică dela 1054 încoace, ca dogme«. — Ideea, s'o recunoaștem, e la tot cazul mai interesantă și poate fi mai rodnică decât planul sinodului panortodox eșuat. Chiar dacă nu se va ajunge la fapte, ea pare a însemna un început de judecare mai calmă, decât se obișnuise până acum la urmașii lui Fotie. Și dacă ar începe toți arhierii și învățații ortodoxiei să cerceteze, cu liniștea și bunăvoința trebuitoare, »dogmele« însăși, cari ar fi să se supună examenului într'un viitor sinod cu adevărat ecumenic, s'ar convinge, fără doar și poate, că ele nici nu sunt puncte de credință nouă și nici nu au nevoie de nouă confirmare. Și atunci n'ar mai fi nici o piedecă în calea marelui întregiri bisericești.

B. Cluj. Autorul foitei cu pricina (»Patria« din 3. III. 934) este fără îndoială bine intenționat. N'ar strica totuși, fără nici o supărare, să-i aduceți aminte că e mai bine să rostim »Tatăl nostru«, cu toată smerenia sufletului și așa cum ne-a învățat Mântuitorul, decât să facem din frazele lui calambururi verbale, pentru amuzamentul cetitorilor. La tot cazul, dacă odată a crezut că poate scrie drept titlu: »Dă-ne nouă moda noastră cea de toate zilele«, trebuia neapărat să continue așa: și ne iartă nouă excese stilare și răvna nestăpănită după efecte de stil epatante. Poate că în acest caz ar fi scris un foileton mai scurt, dar mai bun. Și, de sigur, ar fi lipsit din el fraza: »Biserica romană a ridicat moda la prestigiul unui adevărat cult«. Este cu totul inutilă. Și bine înțeles, o născocire a fantasiei cam grotescă. Care surprinde atât mai mult, cu cât la început autorul s'a rugat așa: »și ne mântuiește de greșeli de gust!«

M. Ragla. Am primit abonamentul pe 1932. Oficiul parohial Satu-lung. Confirmăm primirea abonamentului pe 1932.

C. Nădlac. Chităm primirea abonamentului pe 1932. Oficiul parohial Jebel. Am primit 200 Lei, abonament pe 1932.

D. Gurghiu. Am primit abonamentul pe jumătatea întâi 1933.

V. Dej. Am primit abonamentul pe 1932.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

Tipografia Sminarului Teologic gr.-cat. Blaj

In atenția parohilor
curatoratelor bisericești!

COMANDAȚI

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare
depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

TOT AICI: Policandre, Sfeșnice, cruci, Ornate și Recvizite bisericești, Prapori, Cărți și imprimate preoțești și de rugăciuni. »CĂRAREA FERICIRII« aprobată de P. S. S. Episcopul Hosșu, legată în celuloid 450; în piele 3—400; în pânză 150; în carton tare 100; broșat 75 Lei, conține toate rugăciunile, paraclisul și slujba. CĂRTICICA LUI SFT. ANTONIE DE PADUA în legătură carton tare 25, broșat 20 Lei. Diferite predici, VERSURI LA MORȚI (cântări funebre pentru femei, bărbați și copii) Lei 32. — Teatre populare și școlare, monoloage, dialoge. — Medalii de aluminiu pt. Reuniuni, cu inscripția dup dorință, etc.

Se execută Iconostase după cerință, cu Prețuri convenabile.

Cereți Oferte.

Cereți prețurant detaliat

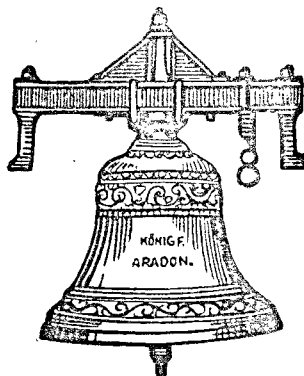
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche
și mai mare turnă-
torie de clopote
din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată

Rechiziți și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, eșuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă